

Utlåtande 2010:126 RII (Dnr 303-2265/2010)

Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inklusive taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin att gälla från och med den 1 januari 2011
Förslag från trafik- och renhållningsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inklusive taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin fastställs, enligt bilaga 2, att gälla från och med den 1 januari 2011.
2. Justering av trafik- och renhållningsnämndens budget får beaktas i samband med Nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2011.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Kommunerna har enligt miljöbalken (1998:808), 27 kap. §§ 4-6, rätt att ta ut renhållningsavgifter för att täcka de kostnader kommunen har för att uppfylla det lagstadgade renhållningsansvaret för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras.

Trafik- och renhållningsnämnden har den 30 september 2010 beslutat om taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inkl. taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin. Taxan föreslås gälla från och med den 1 januari 2011.

För att täcka stadens kostnader för avfallshantering under år 2011 föreslås taxeuttaget att uppgå till 438,1 miljoner kronor. Taxan behöver i snitt ökas med 2 % procent jämfört med år 2010. För att täcka kostnadsökningen om

18 mnkr föreslår kontoret att 10 mnkr tas från avsättningskontot och 8 mnkr genom ökning av taxan.

Beredning

Ärendet är initierat av trafik- och renhållningsnämnden och har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att revideringen av avfallstaxan medför behov av justering av budgeten för trafik- och renhållningsnämndens renhållningsverksamhet. Stadsledningskontoret föreslår att justering av nämndens budget får beaktas i samband med nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2011.

Mina synpunkter

Avfallsfrågorna utgör en betydelsefull del av Stockholms stads miljöpolitik. Avfall måste tas om hand så att det ger liten åverkan på miljön. Jag ser därför med tillfredställelse på att taxan används som ett styrmedel för miljömässigt bättre alternativ vid hämtning av hushållsavfall och att valfriheten för kunderna ökar.

Sophantering är en fråga som berör alla stockholmare. Därför är det viktigt att Stockholms stad så långt som möjligt underlättar för medborgarnas hantering av avfall samt följer och stimulerar utvecklingen av miljöanpassade och kostnadseffektiva åtgärder inom avfallsområdet.

Fokus måste läggas på medborgarnas tillgänglighet till att bli av med sitt avfall. Det behövs en flexibilitet i hämtning av hushållsavfall. Den enskilda individens eget ansvar, behov och önskemål ska ligga till grund för taxorna. Det är också viktigt att staden, genom sina upphandlingar, säkrar att alla medel är tagna för att undvika en försämring av medborgarnas tillgänglighet till avlämnande av avfall.

Möjligheten för stockholmarna att vara miljövänliga i hänseende att återvinna material är en viktig beståndsdel i Stockholms miljöpolitik. För detta krävs en god tillgänglighet till återvinningscentraler. Jag ser därför med förväntan på det arbete som pågår för att kommunernas hantering av återvinningscentralerna inte ska åstadkomma kommunarrester för medborgarna. När Stockholm växer sammanflätas kommunernas bostadsområden och kommungränserna blir allt mer otydliga och ointressanta för invånarna i Stockholmsregionen. Jag anser därför att det är av stor vikt att trafik- och renhållningsnämnden fortsätter arbetet med att initiera ett kommunövergripande återvin-

ningssystem. Det är viktigt att berörda kommuner hittar ett gemensamt system som innebär att medborgarna, oavsett kommuntillhörighet, kan åka till närmaste återvinningscentral och lämna sitt avfall. Det är inte bara en servicefråga utan också bra för miljön om sträckan då avfallet transporteras kan reduceras.

De gemensamhetsanläggningar som staden genom arbetsmiljöverkets krav är nödda att begära av samfälligheter måste noga följas upp. Dispenssystem måste finnas att tillgå för enskilda personer som på grund av t.ex. ålder har svårt att röra sig och inte kan gå långa sträckor med sitt avfall.

Källsortering ska utvärderas och inriktas på system som uppmuntrar sortering av farligt avfall samt produkter där återvinningen är vedertaget effektiv. Matavfallsinsamling från villa- och flerfamiljshushåll är subventionerad vilket jag anser är nödvändigt för att styra mot stadens antagna insamlingsmål i flerårsbudget och miljöprogram. Subventioneringen för matavfallsinsamling från en- och tvåfamiljsfastigheter ökar och får en taxa på 152 kr/år jämfört med tidigare 210 kr/år. För flerfamiljsfastigheter uppgår subventionen till 40 % i jämförelse med ordinarie taxa för hushållsavfall. Den separata insamlingen av matavfall från hushållen är frivillig, eftersom det bland annat är viktigt att väga in medborgarnas önskemål om enkel och hygienisk hantering av avfallet. Av stadens miljöprogram framgår det att insamlingen av matavfall koncentreras till restauranger och storhushåll där renheten är som bäst och därmed den bästa förutsättningen finns för att utvinna biogas ur avfallet. För att kunna utvinna biogas ur hushållsavfall är fler matavfallskvarnar i hemmen en viktig pusselbit. En sådan utveckling är även positiv när det gäller att hålla nere kostnader och miljöbelastning inom avfallshanteringen.

Självkostnadsprincipen ska gälla och det är rimligt att intäkterna för avfallshanteringen motsvarar kostnaderna för att ta hand om stockholmarnas avfall. Taxeprincipen ska vara att varje års taxebudget ska vara i balans och ge ett nollresultat.

Jag välkomnar förslaget att öppna för yrkesutförares avfallshantering för privat företagsamhet. Genom detta kan insamlandet av hushållsavfall från verksamhetsutövare öka då det uppmuntrar till privat företagsamhet och kan därmed också leda till förbättrad service till medborgarna. Då införandet av frivalet fördröjts har det inte påverkat intäkterna under 2010 och kommer inte heller påverka intäkterna under 2011. Jag vill ändå påtala vikten av att följa upp förslaget inför 2012 års avfallstaxa.

Bilagor

1. Reservationen m.m.
2. Avfallstaxa 2011

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Delvis bifalla förslaget
2. Uppdra åt Trafik- och renhållningsnämnden att ytterligare se över avfallstaxan för att utöka omhändertagande av matavfall för produktion av biogas.

Det är glädjande att Stockholms stad med förslaget till ny taxa, efter påtryckningar, tar ett steg i rätt riktning mot ökad utsortering och hämtning av matavfall. Men det är långt ifrån tillräckligt. Det är oerhört viktigt att taxan differentieras ytterligare så att incitamenten för framför allt hushållen att sortera ut sitt matavfall ökar.

Det är frustrerande att Stockholms stad tappat fyra år i utvecklingen mot utökad matavfallsinsamling och ökad biogasproduktion. När den moderatledda majoriteten tillträdde 2006, ändrades taxan så att differentieringen minimerades. Nu fyra år senare, när invånare och massmedia ifrågasatt de märkliga taxorna, återgår nämnden till differentierade taxor. Det är ett märkligt sätt att arbeta mot målet om att Stockholm ska bli en hållbar storstad.

Vi vill påminna om vikten av att den nya taxan kommuniceras med stockholmarna, så att den insamlade mängden matavfall ökar kraftigt. Vi menar att 70 procent av allt matavfall i staden bör omhändertas och rötas till biogas. I dag importerar Stockholm biogas från kommuner som har kommit mycket längre än Stockholm.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Tomas Rudin* (S) enligt följande.

Det är glädjande att förvaltningen föreslår en taxa som ökar incitamenten till ökad insamling av matavfall, etc. Vi Socialdemokrater har som ambition att matavfallsinsamlingen ska öka till 70 procent till år 2014 och investera i en förbehandlingsanläggning som ska stå klar senast år 2013. Nu återstår också att majoriteten i sina policydokument frångår den idag gällande 0 % ambitionen när det gäller insamling av matavfall från enskilda hushåll.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inklusive taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin fastställs, enligt bilaga 2, att gälla från och med den 1 januari 2011.

2. Justering av trafik- och renhållningsnämndens budget får beaktas i samband med Nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2011.

Stockholm den 1 december 2010

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* och *Per Bolund* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Tomas Rudin* (S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Rågsjö* (V) enligt följande.

Det är glädjande att förslaget till ny taxa tar ett steg i rätt riktning mot ökad utsortering och hämtning av matavfall. Men det är viktigt att detta nu kommuniceras med stockholmarna, så att den insamlade mängden matavfall verkligen ökar. Stockholm är förmodligen den enskilt största källan till matavfall i hela Sverige, matavfall som kan omvandlas till biogas. Minst 70 % av allt matavfall i staden bör samlas för att Stockholm ska kunna tillgodose de egna biogasbehoven, vilket behöver uppställas som mål.

I dag så importerar Stockholm biogas från kommuner som har kommit mycket längre än Stockholm med detta. Moderaterna och dess stödpartier har tidigare påstått att den gasbrist som råder i Stockholm skulle bero på att Miljöpartiet inte vill blanda in fossilgas i den matavfallsbaserade fordonsgasen i Stockholm. I dag så blandar man in fossilgas i Stockholms fordonsgas – och köerna av gasdrivna fordon vid gastankningsställena är längre än någonsin.

ÄRENDET

Kommunerna har enligt miljöbalken (1998:808), 27 kap. §§ 4-6, rätt att ta ut renhållningsavgifter för att täcka de kostnader kommunen har för att uppfylla det lagstadgade renhållningsansvaret för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2010 att

1. Trafik- och renhållningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inkl. taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin, att gälla från och med 2011-01-01, i enlighet med förslag i bilaga till kontorets tjänsteutlåtande.
2. Trafik- och renhållningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att beslutat nettoresultat för år 2011 omfattande 1 mnkr utgår samt att beräknad kostnadsökning med 18 mnkr under 2011 täcks till 10 mnkr från medel ur avsättningskonto.
3. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mats Lindqvist (MP) och Kajsa Stenfelt (V), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

För att täcka stadens kostnader för avfallshantering under år 2011 föreslås taxeuttaget att uppgå till 438,1 miljoner kronor. Taxan behöver i snitt ökas med

2 % procent jämfört med år 2010. För att täcka kostnadsökningen om 18 mnkr föreslår kontoret att 10 mnkr tas från avsättningskontot och 8 mnkr genom ökning av taxan.

Bakgrund

Stockholms stad har enligt miljöbalken rätt att ta ut avgifter för att täcka de kostnader staden har för att uppfylla det lagstadgade renhållningsansvaret för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Jämfört med antaget inriktningsärende för taxa hushållsavfall vid Trafik- och Renhållningsnämndens möte 2010-06-08 har antal abonnemang på 240-liter komprimerad säck halverats under våren. Övergången till andra behållartyper har gått fortare än vad som beräknades i inriktningsärendet.

Kontorets beräkning av kostnader och intäkter för 2011 samt preliminär beräkning för 2012 och 2013 visas i tabell nedan. I tertialrapport 2 (T2) redovisades en kostnad om 429,3 mnkr för verksamheten. Motsvarande kostnad för år 2011 är 453,4 mnkr.

Övriga intäkter i tabellen avses främst intäkter från återvinningscentraler som uppkommer i samband med materialbehandling. Under 2011 beräknas intäktsförändring på grund av abonnemangsändring minska intäkten för 240 liter komprimerad säck (E240L komp) och 350 liter säck (E350L) med 8 mnkr. Övergången från manuella system till maskinella system beräknas minska intäkten med 5,0 mnkr.

Enligt bokslut 2009 uppgår avsättningskontot för balansering av intäkter och kostnader till 39,5 mnkr. Kontoret föreslår att beslutat nettoresultat för år 2011 omfattande 1 mnkr utgår då kontoret inte ser något behov av ytterligare ökning av avsättningskontot. Kontoret föreslår att kostnadsökningen till 10 mnkr finansieras via avsättningskontot. Detta dels för att hålla nere avsättningskontot och dels för att balansera taxeökningen för år 2012 och 2013. Resterande 8 mnkr föreslås finansieras genom ökning av taxan, främst för dåliga hämtställen.

Effekter av den av Naturvårdsverket föreslagna ändringen av definitionen av hushållsavfall, s.k. frival för verksamheter, har inte medtagits i någon beräkning då stor osäkerhet råder om och när i så fall beslutet skulle kunna träda i kraft. Om det mot förmodan skulle införas till 2011-01-01 bedömer kontoret att konsekvenserna är mått-

liga för år 2011.

	2010, T2	2011	2012	2013
Driftkostnader	-429,3	-	-	-
		453,4	454,4	466,4
Kapitalkostnader	-12,4	-13,1	-15,1	-16,1
Totalt kostnader	-441,7	-	-	-
		466,5	469,5	482,5
Övriga intäkter	17,3	18,4	18,3	18,3
Taxenivå	450,0	450,1	456,2	469,2
Intäktsändring pga abonnemangsförändring	-8,5	-12,0	-5,0	-5,0
Totalt intäkter	458,8	456,5	469,5	482,5
Netto	17,1	-10,0	0,0	0,0

Not: Taxeuttag=Taxenivå+Intäktsändring 441,5 438,1 451,2 464,2

Analys och konsekvenser

Trafikkontorets förslag till taxa för år 2011 innebär liksom tidigare år en självfinansierad taxa. Inga abonnemang föreslås vara avgiftsfria för kunden. Taxan bygger på samma sätt som tidigare på att kunden debiteras för beställd behållarvolym eller faktisk hämtad vikt på avfallet. Dock gör kontoret bedömningen att en styrning via taxan när det gäller vissa typer av abonnemang är nödvändig för att på lång sikt säkerställa en trygg, stabil och kostnadseffektiv hämtning för våra avfallskunder.

Under 2011 kommer arbetet med att fasa ut de tunga 240-liters komprimerade säckarna och 350-liters säckarna intensifieras. Fastighetsägare kommer att informeras om behov av förändring då dessa säcktyper är olämpliga ur arbetsmiljösynpunkt. Att stänga av komprimatorn på en säckväxlare är relativt enkelt och räcker inte denna åtgärd kan exempelvis de översta inkasten i huset stängas av för att ytterligare minska vikten på säcken. Målet är att E240L komp säck och E350L säck ska vara helt urfasade vid halvårsskiftet. Taxan kommer att vara styrande då merparten av taxeökningen om 8 mnkr tas på dessa behållartyper.

Taxan föreslås öka för verksamheter och flerbostadsfastigheter enligt följande:

- Kärll	1%
- Säck	3%
- 240 L komp	9%
- E350 L	9%

I taxan har maskinell hämtning premierats i förhållande till manuell hämtning samt att taxan för hushållsavfall i kärll premieras framför hushållsavfall i säck. Avgifterna höjs något mer för abonnemang med gångväg längre än 50 meter samt för abonnemang med hämtningsfrekvens på 5 gånger per vecka.

Matavfallsinsamling från villa- och flerfamiljshushåll är subventionerad vilket kontoret anser är nödvändigt för att styra mot stadens antagna insamlingsmål i flerårsbudget och miljöprogram. Subventioneringen för matavfallsinsamling från en- och tvåfamiljsfastigheter föreslås öka och få en taxa på 152 kr/år jämfört med tidigare 210 kr/år. Förslaget beräknas minska intäkten med 95 000 kronor per år. För flerfamiljsfastigheter uppgår subventionen till 40 % i jämförelse med ordinarie taxa för hushållsavfall. Matavfall i ett 140 liters kärll med hämtning en gång per vecka kommer att kosta 427 kronor/år.

Taxor för grovavfall, slam, el-avfall mm har indexerats enligt renhållningsindex R77:2 med 2,3 %.

Övriga förändringar sammanfattas i följande punkter:

- Möjlighet för ägare till villafastigheter att välja hämtning av hushållsavfall var 4:e vecka om man har separat matavfallshämtning.
- Insamling av farligt avfall från gemensam uppsamlingsplats i flerfamiljsfastighet. Föreslagen taxa 400 kr per hämtning.
- Ökning till marknadsanpassning av avgift för container inom grovavfallsinsamling.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att Trafik- och renhållningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall för år 2011 i enlighet med detta förslag. Taxan ska gälla från och med 2011-01-01.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Trafik- och renhållningsnämnden föreslår ett taxeuttag för 2011 om 438,1 mnkr. Detta är något lägre än taxeintäkterna för 2010, som i samband med tertiärrapport 2 prognostiserades till 441,5 mnkr. Kostnaderna, inklusive kapitalkostnader, för stadens avfallshantering 2011 beräknas öka med totalt 24,8 mnkr i jämförelse med prognos för 2010. Detta förklaras i huvudsak av nya insamlingsavtal, indexering av befintliga avtal, ökade kostnader för matavfallsinsamling och behandling samt minskade kostnader med anledning av slopad förbränningsskatt. Intäkterna beräknas minska något i förhållande till prognos för 2010 och detta förklaras i huvudsak av övergången från manuella till maskinella hämtningsmetoder, där de manuella metoderna har en högre taxa. Trafik- och renhållningsnämnden föreslår endast mindre justeringar av avgifterna, 1-3 %, i avfallstaxan utom för de manuella hämttyper som idag är förenade med arbetsmiljöproblem. För till exempel de största säcktyperna föreslås en höjning av avgifterna med 9 %. För en- och tvåfamiljshus föreslås avgifterna vara oförändrade. De föreslagna förändringarna i avfallstaxan för 2011 beräknas medföra ökade intäkter om 8,0 mnkr. Därutöver återstår att täcka kostnader om 10,0 mnkr för 2011 och dessa föreslås finansieras genom uttag från stadens avsättning för renhållningsverksamhet. I bokslutet för 2009 uppgick stadens avsättning för renhållningsverksamhet till 39,4 mnkr.

Stadsledningskontoret konstaterar att revideringen av avfallstaxan medför behov av justering av budgeten för Trafik- och renhållningsnämndens renhållningsverksamhet. Stadsledningskontoret föreslår att justering av nämndens budget får beaktas i samband med nämndernas verksamhetsplaner med budget för 2011.

Stadsledningskontoret är positivt till de förändringar som trafik- och renhållningsnämnden föreslår i avfallstaxan för 2011 och bedömer att dessa medför goda möjligheter till styrning mot en bättre arbetsmiljö och miljömässig hantering av avfall. Taxan är konstruerad så att manuella hämtningsmetoder har högre avgifter än maskinella. Detta har visat sig ha god effekt, som exempel kan nämnas den snabba minskningen under 2010 av användningen av de allra största säcktyperna.

Stadsledningskontoret kan konstatera att det även under 2011 föreligger en viss osäkerhet avseende intäktsutvecklingen om Frival för verksamheter införs, vilket innebär att kommuner inte längre har ansvar för och ensamrätt att ta hand om företagsavfall som liknar hushållens avfall, s.k. jämförligt avfall. Trafik- och renhållningsnämnden bedömer dock påverkan på 2011 som liten och att det först under 2012 kan

medföra större effekter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer taxa för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall inklusive taxa för skrymmande hushållsavfall m.m. samt slam och latrin, i enlighet med trafik- och renhållningsnämndens förslag enligt bilaga 2, att gälla från 1 januari 2011.

RESERVATIONER M.M.

Trafik- och renhållningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

Det är glädjande att förvaltningen föreslår en taxa som ökar incitamenten till ökad insamling av matavfall, etc. Nu återstår också att majoriteten i sina policydokument frångår den idag gällande 0 % ambitionen när det gäller insamling av matavfall från enskilda hushåll.

Särskilt uttalande gjordes av Mats Lindqvist (MP) och Kajsa Stenfelt (V) enligt följande.

Det är glädjande att Trafikkontoret i förslaget till ny taxa nu tar ett steg i rätt riktning mot ökad utsortering och hämtning av matavfall.

Men det är viktigt att detta nu kommuniceras med stockholmarna, så att den insamlade mängden matavfall verkligen ökar.

Stockholm är förmodligen den enskilt största källan till matavfall i hela Sverige, matavfall som kan omvandlas till biogas. Minst 70% av allt matavfall i staden bör insamlas för att Stockholm ska kunna tillgodose de egna biogasbehoven, vilket behöver uppställas som mål.

I dag så importerar Stockholm biogas från kommuner som har kommit mycket längre än Stockholm med detta.

Moderaterna och dess stödpartier har tidigare påstått att den gasbrist som råder i Stockholm skulle bero på att Miljöpartiet inte vill blanda in fossilgas i den matavfallsbaserade fordonsgasen i Stockholm.

I dag så blandar man in fossilgas i Stockholms fordonsgas – och köerna av gasdrivna fordon vid gastankningsställena är längre än någonsin.